

عنوان مقاله:

ذات گرایی در عرفان اسلامی

محل انتشار:

دوفصلنامه حکمت اسرا، دوره 5، شماره 1 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

سیدیدالله یزدان پناه

محمدعیسی جعفری

خلاصه مقاله:

پیوند بین وحدت (وجودی) و کثرت (اعیانی)، از مهم ترین مشکلاتی است که فراروی عرفان قرار دارد. طرح وجود یگانه و نفی وجود از دیگر موجودات، این پندار را به وجود می آورد که در عرفان، وجودات خارجی، چیزی جز هیچ و پوچ بودن، به دست نمی دهند. با توجه به مبانی مسلم عرفان در هستی شناسی عارفانه و با تکیه بر منابع اصیل عرفانی، به دست می آید که پندار یادشده، با واقعیت همگونی ندارد. در اثبات این مدعا، پس از نگاه اجمالی به دیدگاه های ذات گرایانه برخی مکاتب دیگر، در آغاز، تبیین وجود محض (حق تعالی) مطابق دیدگاه هستی شناسی عرفانی، ضروری می نماید. سپس در مرتبه نازل تر، حیثیات و شوون آن وجود، یعنی اسماء الاهی، حلقه واسطه میان وجود صرف و ذوات و ماهیات (اعیان ثابته) معرفی می شوند؛ و در نهایت، پیوند و رابطه ذوات و ماهیات با وجود مطلق، تبیین می گردد. در نتیجه، به دست می آید که عارفان مسلمان با مبانی خاص خود، ذات گرایی را در تفسیر منحصر به فرد می پذیرند؛ که این ذات گرایی، هم با وجود محض بودن حق تعالی (وحدت شخصی وجود) سازگار و هم با لوازم دیدگاه عرفانی، همسو است. عارفان با تبیین دقیق هستی، برای ذوات، نفس الامر قائل می شوند و آن ها را هیچ و پوچ نمی دانند.

کلمات کلیدی:

ذات گرایی، وحدت وجود، اسماء الاهی، اعیان ثابته، حیثیت تقییدی شانی، حیثیت تقییدی نفادی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1399040>

